

Levická biela pani

Hoci na mieste dnešných Levíc boli odpradávná viaceré osady, ako mesto a prirodzená metropola Dolného Pohronia sa v pravom zmysle slova vyvinuli z protitureckej pevnosti. A práve mestskej fortifikácie – Levického hradu – vybudovaného pôvodne v druhej polovici 13. storočia, sa týkajú mnohé tragické a povestné udalosti. Pri ňom sa za mesačných nocí vraj ešte donedávna zjavovala ako biela postava pani Šeba, manželka mlynianskeho zemepána Kopaja. Najčastejšie ju bolo vídať okolo hradných múrov, kde sa vznášala ako hustá biela hmľa, alebo ju videli hrozivo stáť pri Krvavej studni, či kľačať na bývalom popraviske. Tam bol totiž brutálne ukončený jej mladý, nevinný život. Bola to pravdepodobne prvá žena popravená v Leviciach. Za všetkým stál nespokojný novohradský šľachtic Felicián Zách, jej otec. Ten sa chcel kráľovskej rodine pomstiť za (podľa neho) nespravodlivé delenie majetkov po porazenom „pánovi Váhu a Tatier“, Matúšovi Čákovi Trenčianskom. Podľa inej verzie sa už nemohol dívať na prenasledovanie, ktorému bola vystavená jeho dcéra Klára zo strany chlípneho rytiera Kazimíra, kráľovho obľúbenca. Preto s mečom v ruke vtrhol do hodovnej siene kráľovského Vyšehradu, aby tam vykonal dielo skazy. Pánovi Kňazickému, ktorý obetavo chránil kráľovský pár a nehodného Kazimíra vlastným telom, rozťal hlavu. Kráľa Karola Róberta zasiahol do chrbta a kráľovnej Alžbete odťal štyri prsty. Nakoniec ďalší z hodovníkov, gróf Čelei, atentátnika bodol príborovým nožom a takto oslabeného ho dorazila kráľovská garda. Jeho mŕtvolu rozštvrtili a ako ohavnú putovnú atrakciu ju nechali kolovať po veľkých mestách Uhorska. Po tomto teroristickom útoku prikázal inokedy spravodlivý kráľ vyhubiť Záchovu rodinu až do tretieho kolena. Jeho syna priviazali k neskrotenému žrebcevi a nechali uvláčiť na smrť. Nešťastnú Kláru, široko-dáľeko známou pre svoju mimoriadnu krásu, najprv zohavili a až potom sťali. Tomuto kolektívnemu trestu samozrejme neunikla ani druhá Záchova dcéra, nič netušiaci pani Šeba. Na popravu dozeral tekovský župan Imrich Bečej, ktorý si už robil zálusk na jej pozemky. Na popraviske prišla pani Šeba hrdá, vzpriamená, odetá celá v bielom na znak toho, že je nevinná a neschvaľuje čin svojho otca. Nielen ľud z jej majetkov, ale celkovo z troch stolíc ju s plačom odprevádzal na miesto popravy. Jej manžela Kopaja uvrhli do hradného väzenia, kde za krátky čas zomrel. Ich deti našťastie včas zachránili rádoví rytieri Johaniti a odviekli do bezpečia na svoju ostrovnú pevnosť Rodos. To však bolo až po Šebinej poprave. Preto šesť storočí blúdila po hradnom nádvorí, hľadala manžela a deti a rukou hrozila každému, kto ju pri tom vyrušil. Ženy z Kľačian ju pravidelne vídali, keď sa pred svitaním ponáhľali do Levíc. Ale už je to veľmi dávno, čo ju ľudia naposledy videli. Môžeme len dúfať, že sa definitívne neodobrala do iného, lepšieho sveta, tak ako zrejme aj mnohí iní levickí duchovia. Ale o nich nabudúce.

Spracované podľa: Melicher, Jozef: Tekovské povesti